

AĞIR VASITA TECRÜBE SÜRÜCÜSÜ (SEVİYE 5) ULUSAL MESLEK STANDARDI

Meslek:	AĞIR VASITA TECRÜBE SÜRÜCÜSÜ
Seviye:	5¹
Referans Kodu:	09UMS0017-5
Standardı Hazırlayan/Güncelleyen Kuruluş(lar):	TÜRKİYE METAL SANAYİCİLERİ SENDİKASI (MESS)
Standardı Doğrulayan Sektör Komitesi:	MYK Otomotiv Sektör Komitesi
MYK Yönetim Kurulu Onay Tarih/ Sayı:	09.10.2009 Tarih ve 2009/48 Sayılı Karar Rev.01: 08.04.2015 Tarih ve 2015/18 Sayılı Karar
Resmî Gazete Tarih/Sayı:	5/11/2009 – 27397 Rev.01: 26/5/2015 - 29367 (Mükerrer)
Revizyon No:	01

¹ Mesleğin yeterlilik seviyesi, sekizli (8) seviye matrisinde seviye beş (5) olarak belirlenmiştir.

TERİMLER, SİMGELER VE KISALTMALAR

ABS (GÜVENLİ FREN SİSTEMİ): Sürücüye, tekerlekler kilitlenmeden fren yapma olanağı sağlayan, bu sayede aracın manevra ve kontrol yeteneğini artırarak sürücüye yardımcı olan sistemi,

ABS, EBS ve ASR TESTLERİ: Islak zeminde 40 km/h hızla giderken frenleme yapılarak ABS – EBS sistemlerinin devreye sokulması yolu ile sürüş hâkimiyetinin ölçülmesini sağlayan test işlemlerini,

ASR (PATİNAJ ÖNLEME SİSTEMİ): Araçta patinaja geçildiğinde çekiş olan tekerleklerle giden gücü kontrol ederek tutunmayı sağlayan sistemi,

BOZUK YOL TESTİ: Bozuk yolda sürüş yapılarak rotlar, amortisörler ve aracın bozuk yol şartlarındaki durumunun ölçülmesi amacıyla gerçekleştirilen test işlemlerini,

BURKULMA TESTİ: Aracın karoseri burkulması gözlemlenerek, kaynaklı parçaların uygunluğunu ve yürüyen aksamlardaki burkulmaların ölçülmesi amacıyla gerçekleştirilen test işlemlerini,

ÇEVRE KORUMA: Çalışmalarda, çevreye zarar vermeyen malzemeleri veya süreçleri kullanmayı veya zararlı atıkların uygun şekilde bertaraf edilmesini,

DİAGNOZ CİHAZI: Üretilen taşıt araçlarında kullanılan sistemlerin araca tanıtılması ve araç üzerinde bulunan sistemlerde meydana gelen arızaların teşhis edilmesi için kullanılan bilgisayar destekli cihazı,

EBS: Türkçe'ye Elektronik Fren Sistemi olarak çevrilen, fren basınçlarını ve dağılımını kontrol etmeye yarayan sistemi,

ESP (ELEKTRONİK STABİLİTE PROGRAMI): Sensörler sayesinde aracın seyir halinde çizgisini korumasına, savrulmadan dengeli bir şekilde seyrini sürdürmesine yardımcı olan sistemi,

FREN TEST SİSTEMİ: Fren kuvvetlerinin kontrol edildiği, fren kuvvetleri arasındaki farkların saptandığı, ovallik testlerinin yapıldığı sistemi,

GERİ KAZANIM: Malzemeleri doğrudan veya işlemten geçirdikten sonra tekrar kullanıma sunmayı ve ilgili süreçleri yönetmeyi,

HIZ SABİTLEYİCİ: Otomatik hız kontrol sistemi olarak da adlandırılan, sürücü tarafından devreye sokulduğunda aracın hızını ayarlanan bir değerde sabitleyen sistemi,

ISCO: Uluslararası Standart Meslek Sınıflaması'nı,

İSG: İş Sağlığı ve Güvenliğini,

KALİBRASYON: Doğruluğundan emin olunan (izlenebilirliği sağlanmış) referans ölçüm cihazı ile doğruluğundan emin olunamayan bir ölçüm cihazını mukayese ederek ölçüm sonuçlarını raporlama işlemini,

KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM: Çalışanı, yürütülen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen, takılan veya tutulan tüm alet, araç, gereç ve cihazları,

MOTOR GÜÇ TESTİ: Motor tarafından üretilen faydalı gücün (motor torkunun) ölçülmesi amacıyla gerçekleştirilen test işlemlerini,

OVALLIK TESTLERİ: Kampana ile balata arasındaki sürtünme sonucu oluşan ovalliğin ölçülmesini,

RETARDER FRENLEME SİSTEMİ: Hidromekanik prensiplere göre güç aktarma organlarındaki hareket enerjisinin sistemde kullanılan akışkanlığı düşük bir sıvıya ısı enerjisi olarak aktarılması sonucu sürtünmesiz frenleme sağlayan sistemi,

RİSK DEĞERLENDİRMESİ: İş yerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gereken çalışmaları,

RİSK: Tehlikeli bir olayın meydana gelme olasılığı ile sonuçlarının bileşimini,

SAVRULMA TESTİ: Araç viraja girdiği zaman direksiyon hakimiyetinin ve araç gidişatının gözlenmesi amacıyla gerçekleştirilen test işlemlerini,

ŞANZİMAN: Motordan çıkan gücün ve torkun kuvvetini değiştirerek tekerleklerle iletilmesini sağlayan güç aktarma donanımını,

TAKOGRAF: Ağır vasıtalarda bulunan ve yapılan hızı, duraklamaların süresini ve sürücünün ne kadar direksiyonda kaldığını ölçen cihazı,

TAKOMETRE: Krank milinin dakikada yaptığı devir sayısını sürücüye bildiren göstergesi,

TEHLİKE: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini,

VENTİL: Açılıp kapanmak suretiyle bir sıvının veya gazın akışını düzenleyen veya durduran devre elemanını,

YOL SÜRÜŞÜ: Belirli bir güzergâhta aracın genel kontrolünü yapmak ve performansını denetlemek için yapılan sürüşü,

YOL TUTUŞ SEYİR KONTROLÜ: Aracın düz bir yolda seyri esnasında direksiyon sisteminin uyumunu test etmek amacıyla, frenleme yapıldığında tüm lastiklerin frenleme izlerine bakılarak fren sisteminin uygunluğunu ölçmeyi

ifade eder.

1. GİRİŞ

Ağır Vasıta Tecrübe Sürücüsü (Seviye 5) ulusal meslek standardı, 5544 sayılı Meslekî Yeterlilik Kurumu (MYK) Kanunu ile anılan Kanun uyarınca çıkartılan 5/10/2007 tarihli ve 26664 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ulusal Meslek Standartlarının Hazırlanması Hakkında Yönetmelik ve 27/11/2007 tarihli ve 26713 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mesleki Yeterlilik Kurumu Sektör Komitelerinin Kuruluş, Görev, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre MYK'nın görevlendirdiği Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası (MESS) tarafından hazırlanmıştır.

Ağır Vasıta Tecrübe Sürücüsü (Seviye 5) ulusal meslek standardı, sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak değerlendirilmiş, MYK Otomotiv Sektör Komitesi tarafından incelendikten sonra MYK Yönetim Kurulunca onaylanmıştır.

Ağır Vasıta Tecrübe Sürücüsü (Seviye 5) ulusal meslek standardının 01 no'lu revizyonu MESS tarafından yapılmış ve MYK Otomotiv Sektör komitesi tarafından incelendikten sonra MYK Yönetim Kurulunca onaylanmıştır.

2. MESLEK TANITIMI

2.1. Meslek Tanımı

Ağır Vasıta Tecrübe Sürücüsü (Seviye 5), üretimi ve montajı yapılan çeşitli türden ağır vasıtaların birini veya birkaçını, dokümanlar, araç imalat bildirisi, prosedür ve talimatlara göre kontrol eden, fren test standında bu vasıtaların ABS, ASR, fren kuvvetleri, ağırlık ve takograf türünden kontrollerini yapan, karayollarında aracın deneme sürüşünü gerçekleştiren, sürekli tekrar eden veya imalat birimleri tarafından düzeltilemeyen hatalar ile ilgili inceleme raporları hazırlayan ve bu işlemleri kendi başına belirli bir süre içerisinde yapma bilgi ve becerisine sahip nitelikli kişidir.

Motor çekişi, vitesler arası geçiş, direksiyon sistemi, debriyaj sistemi, fren sistemi, gaz verme sistemi, diferansiyel ve aktarma organlarının titreşim ve fonksiyon testleri, viraj savurma durumu, manevra kabiliyetinin kontrolü ve hidrolik sistemlerin sızdırmazlık kontrolü işlemleri Ağır Vasıta Tecrübe Sürücüsünün mesleki yetkinliğini gerektirir.

Ağır Vasıta Tecrübe Sürücüsü, genel nezaret altında gerçekleştirdiği test işlemlerinin doğruluğundan ve kalitesinden, araçlarda yapılan kontrollerde montajın uygunluğuna onay vermekten, ayrıca tespit edilen hataların düzeltilmesiyle ve kaliteyi iyileştirmeye ilgili önerilerde bulunmaktan sorumludur. İşlemlerin yapılmasında iş talimatlarına uygun çalışır ve sorumluluk alanı dışında kalan arızaları ve hataları ilgili kişilere bildirir. İşlemleri tamamlanan araçlardaki kusurların tespit edilmesi ve birlikte çalışılan diğer kişilerin emniyetinin sağlanması ağır vasıta tecrübe sürücüsünün sorumlulukları arasında yer alır.

2.2. Mesleğin Uluslararası Sınıflandırma Sistemlerindeki Yeri

ISCO 08: 7543 (Ürün sınıflandırıcıları ve test edicileri (gıda ve içecekler hariç))

2.3. Sağlık, Güvenlik ve Çevre ile İlgili Düzenlemeler

4857 sayılı İş Kanunu

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu

Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği

Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği

Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik

Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik

Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik

Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği

Hazırlama, Tamamlama ve Temizleme İşleri Yönetmeliği

İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik

Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik

Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik

Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği

Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği

Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik

Ayrıca, iş sağlığı ve güvenliği ve çevre ile ilgili yürürlükte olan kanun, tüzük ve yönetmeliklere uyulması ve konu ile ilgili risk değerlendirmesi yapılması esastır.

2.4. Meslek ile İlgili Diğer Mevzuat

Ağır Vasıta Tecrübe Sürücüsünün E sınıfı ehliyetinin olması ve Karayolları Trafik Kanunu ve ilgili mevzuat hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir.

2.5. Çalışma Ortamı ve Koşulları

Ağır Vasıta Tecrübe Sürücüsü işyerinin içinde ve dışarısında, açık ve kapalı ortamlarda, farklı iklim koşullarında çalışır. Özellikle işyeri dışında, karayollarında gerçekleştirilen tecrübe sürüşlerinde trafik ve yolun altyapısına bağlı olumsuzluklara maruz kalabilir. Çalışma ortamının diğer olumsuz koşulları arasında, gürültü, toz, olası kaygan zemin, titreşim, aşırı hava akımı ve birden fazla model ve opsiyondaki aracın tecrübe ve test sürüşünün yapılmasının getirdiği karmaşıklık sayılabilir. Tecrübe sürüşü haricindeki testlerin gerçekleştirildiği kapalı veya açık ortamların test şartlarına uygun olarak aydınlatılmış ve iklimlendirilmiş olması, fiziksel çalışma konforu içerisinde ölçülendirilmiş olması gerekmektedir. Ağır vasıta tecrübe sürücüsü görev tanımının gerektirdiği tüm iş adımlarını tek başına gerçekleştirmediğinden, oluşabilecek problemler karşısında karar verme, çözüm bulma gibi fonksiyonları da kendi inisiyatifi dâhilinde gerçekleştirmek durumundadır. Mesleğin icrası esnasında iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini gerektiren kaza ve yaralanma riskleri bulunmaktadır. Risklerin tamamen ortadan kaldırılamadığı durumlarda ise işveren tarafından sağlanan uygun kişisel koruyucu donanımları kullanarak çalışır.

2.6. Mesleğe İlişkin Diğer Gereklilikler

Ağır Vasıta Tecrübe Sürücüsü (Seviye 5), 6331 sayılı İSG Kanunu'nun 15. maddesi gereğince sağlık gözetimine tabi tutulur.

3. MESLEK PROFİLİ

3.1. Görevler, İşlemler ve Başarım Ölçütleri

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
A	İş sağlığı ve güvenliği, yangın ve acil durum kurallarını uygulamak	A.1	İş sağlığı ve güvenliği konusundaki yasal ve işyerine ait kuralları uygulamak	A.1.1	İş sağlığı ve güvenliği konusunda işyerinin düzenlediği eğitimlere veya işyeri dışındaki kurumların eğitimlerine katılarak ilgili normları öğrenir.
				A.1.2	Yapılan işe uygun iş elbiseleri ve kişisel koruyucu donanımları kullanır.
				A.1.3	İşverenin gözetim ve sorumluluğunda İSG koruma ve müdahale araçlarını uygun ve çalışır biçimde bulundurur.
				A.1.4	Yapılan çalışmaya ait, işveren tarafından yerleştirilen uyarı işaret ve levhalarının talimatlarına uyar ve iş alanı ile personelinin güvenliğini sağlar.
				A.1.5	Yanıcı ve parlayıcı malzemelerin güvenli bir şekilde tutulmasını sağlar.
	Risk etmenlerini azaltmak	A.2	Risk etmenlerini azaltmak	A.2.1	Tehlikelerin belirlenmesi, risklerin değerlendirilmesi çalışmalarına katkıda bulunur.
				A.2.2	Görev ve uygulama alanı kapsamında risk faktörlerinin değerlendirilmesi ve azaltılmasına yönelik çalışmalara iştirak eder.
				A.3.1	Tehlike durumlarını saptayıp hızlı bir şekilde yok etmek üzere önlem alma çalışmalarına katkıda bulunur.
	Tehlike durumunda acil durum prosedürlerini uygulamak	A.3	Tehlike durumunda acil durum prosedürlerini uygulamak	A.3.2	Anında giderilemeyecek türden tehlike durumlarını amirlerine ve yetkililere veya gereken durumlarda işletme dışında ilgili kurumlara bildirir.
				A.3.3	Araca ve diğer ekipmanlara özel acil durum prosedürlerini uygular.
				A.3.4	Acil çıkış veya kaçış ile ilgili deneyimleri ilgililerle ve iş arkadaşlarıyla paylaşmak üzere yapılan periyodik çalışmalarda ve tatbikatlarda görev alır.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
B	Çevre koruma mevzuatına uygun çalışmak	B.1	Çevre koruma standart ve yöntemlerini uygulamak	B.1.1	Gerçekleştirilen işlemler ile ilgili çevresel etkilerin doğru bir şekilde saptanması çalışmalarına katılır.
				B.1.2	Çevre koruma gereklerine ve uygulamalarına yönelik periyodik eğitimlere katılır.
				B.1.3	İş süreçlerinin uygulanması sırasında çevre etkilerini gözler ve zararlı sonuçların önlenmesi çalışmalarına katılır.
		B.2	Çevresel risklerin azaltılmasına katkıda bulunmak	B.2.1	Dönüştürülebilen malzemelerin geri kazanımı için gerekli ayırmayı ve sınıflamayı yapar.
				B.2.2	Tehlikeli ve zararlı atıkları verilen talimatlar doğrultusunda diğer malzemelerden ayırıştırır ve gerekli önlemleri alarak geçici depolamasını yapar.
				B.2.3	İşlem sırasında ve hazırlık aşamalarında işverenin talimatlarına uygun kişisel koruyucu donanımı ve malzemeleri kullanır.
				B.2.4	İşlem sırasında ve hazırlık aşamalarında kişisel koruyucu donanım ve malzemeleri kullanır veya diğerlerine kullandırır.
		B.3	İşletme kaynaklarının tüketiminde tasarruflu hareket etmek	B.3.1	İşletme kaynaklarını tasarruflu ve verimli bir şekilde kullanır.
		B.3.2			İşletme kaynaklarının daha az ve verimli kullanımı için gerekli tespit ve planlama çalışmalarına katılır.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
C	Kalite yönetimi sistemii dokümanlarına uygun çalışmak	C.1	İşe ait kalite gerekliliklerini uygulamak	C.1.1	İşlem formlarında yer alan talimatlara ve planlara göre kalite gerekliliklerini uygular.
				C.1.2	Testler esnasında, belirlenmiş tolerans ve sapmalara göre kalite gerekliliklerini kontrol eder ve raporlar.
				C.1.3	Araç, alet, donanım ya da sistemin kalite gerekliliklerine uygun çalışır.
		C.2	Kalite sağlamadaki teknik prosedürleri uygulamak	C.2.1	Yapılacak test işleminin türüne uygun standart kalite kontrol tekniklerini uygular.
				C.2.2	Çalışmayla ilgili kalite raporlarını doldurur.
		C.3	Yapılan çalışmaların kalitesini denetim altında tutmak	C.3.1	Operasyon bazında çalışmaların kalitesini denetleme çalışmalarında görev alır.
				C.3.2	Test esnasında kullanılacak ekipman ve aletler üzerinde yapılan ayarların uygunluğunu denetler.
				C.4.1	Çalışma sırasında saptanan hata ve arızaları yetkili kişilere sürekli bildirir.
		C.4	Süreçlerde saptanan hata ve arızaları engelleme çalışmalarına katılmak	C.4.2	Hata ve arızaları oluşturan nedenleri belirler ve ortadan kaldırır.
				C.4.3	Hata ve arıza gidermeyle ilgili uygulama ve yöntemleri uygular.
				C.4.4	Yetkisinde olmayan veya gideremediği hata ve arızaları amirlerine bildirir.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
D	Çalışılan yeri düzenlemek	D.1	Çalışma alanının özelliklerini belirlemek	D.1.1	Çalışmaların kesintisiz ve uygun şekilde sürdürülmesi için, iş alanını inceleyerek çalışma noktalarının kapsamını belirler.
				D.1.2	İş alanının olumsuz özelliklerinin iyileştirilmesine katkıda bulunur.
				D.1.3	Çalışmanın türü ve kullanılan iş yöntemine göre düzeni sağlar.
				D.1.4	Çalışma alanının genişliği ve ilgili çalışma noktalarının kapsamının, yapılacak faaliyete uygunluğunu kontrol eder.
				D.2.1	Kullanılacak malzemeleri yapılacak çalışma ile ilgili işlem formu ve yöntemlerine uygun olarak seçer ve hazırlar.
		D.2	Gerekli makine, donanım ve malzemeyi çalışmaya hazırlamak	D.2.2	Belirlenen işleme göre, kontrol ve muayene araçlarını ve cihazlarını kullanır.
				D.2.3	Çalışma için gerekli aparat, makine ve donanımları çalışmaya hazır hale getirir.
				D.2.4	Çalışma süresince kullanılacak malzeme, araç ve gereçlerin İSG kapsamında uygunluğunu denetler.
				D.3.1	Çalışma alanını düzgün ve temiz tutar.
		D.3	İş bitiminde donanım ve iş alanı temizliğini yapmak	D.3.2	Temizlik yaparken iş güvenliği şartlarını gözetir.
				D.3.3	Kullanılan makine ve ekipmanları iş bitiminde kaldırır ve temizler.
				D.3.4	İş güvenliğine zarar verebilecek maddelerin kullanımını sırasında gereken özeni gösterir ve belirlenmiş yerlerde uygun bir şekilde depolar.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
E	Çalışma alet ve donanımlarının koruyucu ve talimatlı bakımlarını sağlamak	E.1	Çalışma donanımlarının çalışabilirlik durumlarını denetlemek	E.1.1	Çalışma donanımlarının durumunu ve güvenlik düzeneklerinin işlevliğini talimatlara uygun şekilde periyodik olarak denetler.
				E.1.2	Çalışma sırasında iş güvenliği, çevresel etkiler ve kaliteye ilişkin uygun olmayan bir durum olduğunda veya olacağını gösteren belirtiler ortaya çıktığında çalışmayı durdurur.
				E.1.3	Arızalı donanımların ve araçların değişimi veya onarımı için ilgili kişilere haber verir.
				E.1.4	Araç, gereç ve donanımların yetkisindeki sorun ve arızalarını giderir.
		E.2	Çalışma donanımlarının bakım aşamalarını uygulamak	E.2.1	Donanımların düzgün ve sürekli çalışmalarını sağlamak üzere gerekli bakım aşamalarını uygular.
				E.2.2	Koruyucu bakım ve temizlik işlemlerini uygular.
				E.2.3	İşverenin temin ettiği bakım ve temizlik faaliyetlerinde kullanılacak malzemeleri uygun şekilde depolar.
				E.2.4	Ölçü ve muayene aletlerinin kalibrasyonlarının sistematik olarak yapılmasını takip eder.
		E.3	Çalışma donanımlarının bozulma ve yıpranmaları ile ilgili bilgileri aktarmak	E.3.1	Kullanılan alet ve donanımdaki yıpranmaları ve bozulmaları zamanında tespit eder.
				E.3.2	Çalışma işlemlerinin sürekliliğinin sağlanması için araç ve donanımlardaki bozulma, yıpranma türünden olumsuzluklar ile ilgili kayıtları oluşturur ve ilgililere aktarır.
				E.3.3	Donanımın genel durumu ile ilgili bilgilendirmeyi, prosedürlere uygun yapar.
				E.3.4	Parçaların çalışma ömürlerini takip eder, zamanı geldiğinde, değiştirilmesi için amirine bildirir.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
F	Test öncesi hazırlık işlemlerini yapmak	F.1	Kullanılacak alet, cihaz, donanım ve ekipmanları hazırlamak	F.1.1	Diagnoz cihazının ilgili yazılımlarının periyodik olarak güncellenmesini sağlar.
				F.1.2	Fren test cihazının gereken güncellemelerinin ve kalibrasyon işlemlerinin gerçekleştirilmesini sağlar.
				F.1.3	Isı ölçüm cihazının kalibrasyon periyotlarını denetler ve gerekli olduğu durumda kalibrasyon işleminin yapılmasını sağlar.
				F.1.4	Takometre kalibrasyon periyotlarını takip eder ve gerekli olduğu durumda kalibrasyon işleminin gerçekleştirilmesini sağlar.
				F.1.5	İlgili araç modeline göre uygun cihaz, alet ve ekipmanlar ile test cihazı üzerinden uygun parametreleri seçer.
		F.2	Yol tectrübe sürüşü öncesi araçla ilgili hazırlıkları yapmak	F.1.6	Uygun kontrol listelerini hazırlar.
				F.1.7	Herhangi bir problemle karşılaşılması durumunda yetkisi kapsamında müdahale edebilmek için gerekli ekipmanları seçer ve yanına alır.
				F.2.1	İç ve dış aydınlatma, silecekler, aynalar ve ön cam kontrollerini gerçekleştirir.
				F.2.2	İlgili kontrol listelerine bakarak tectrübe sürüşüne çıkmayı engelleyici herhangi bir teknik problem olup olmadığını kontrol eder.
				F.2.3	Trafik engelleyecek, kaza riski oluşturacak herhangi bir durum oluşmasına karşı görsel ve donanımsal kontrolleri aracın altında ve içinde gerçekleştirir.
				F.2.4	Diagnoz cihazını araca bağlayarak ilgili ön testleri gerçekleştirir, alınan test sonuçlarını irdeler.
				F.2.5	Aracın tectrübe sürüşüne hazır olup olmadığını kontrol eder, nihai kararı verir.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
G	Yol tecrübe sürüşü öncesi test işlemlerini gerçekleştirmek (devamı var)	G.1	Fren sistemi test işlemlerini gerçekleştirmek	G.1.1	Fren kuvvetlerinin kontrolü kapsamında tekerlek fren kuvvet değerlerini ölçer.
				G.1.2	Program aracılığıyla blokaj esnasındaki fren hava basınçlarını tespit eder.
				G.1.3	Fren kuvvetleri arasında fark olması durumunda ön-arka/sağ-sol fren kuvvetleri arası farkları tespit ederek referans değerlere uygun olup olmadığını kontrol eder.
				G.1.4	Hata varsa kaynağını tespit eder ve gerekli araç gereçleri kullanarak hatanın giderilmesini sağlar.
				G.1.5	Ovallik testleri kapsamında kampana-balata arası ovalliğin referans değerlerden fazla olmamasına dikkat eder.
	Yol tecrübe sürüşü öncesi test işlemlerini gerçekleştirmek (devamı var)	G.2	ABS-ASR-EBS kontrol test işlemlerini gerçekleştirmek	G.2.1	ABS-ASR-EBS ve retarder kontrolleri kapsamında, statik konumda tekerlekler hareketsizken, cihaz ile tüm sistemin elektriksel kontrolünü yapar.
				G.2.2	İlgili bağlantıların uygunluğunu kontrol eder.
				G.2.3	ABS-ASR-EBS ve retarder kontrolleri kapsamında dinamik konumda tekerlekler hareket halindeyken fren ventil basınçlarını ve sensör değerlerini simülasyon ile tek tek kontrol eder.
				G.3.1	Şanzımandaki hız sensörünü takografa elektronik olarak tanıtır.
				G.3.2	Takograf kalibrasyonunu gerçekleştirmek için şanzıman ile tekerlek arasındaki fark değerini (impuls) tespit eder.
		G.3	Takometre test işlemlerini gerçekleştirmek	G.3.3	Takograf (dijital) kontrolünü yapar.
				G.3.4	Hız sabitleyici kontrolünü gerçekleştirmek amacıyla aracı maksimum hıza çıkartarak gaz kesip kesmediğini kontrol eder.
				G.3.5	Takometre kontrolünü yapar.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
G	Yol tecrübe sürüşü öncesi test işlemlerini gerçekleştirmek	G.4	Araç kontrol test işlemlerini gerçekleştirmek	G.4.1	Yürüyüş takımları bağlantılarını kontrol eder.
				G.4.2	Fren sistemi bağlantılarını kontrol eder.
				G.4.3	Motor fonksiyonlarının işlevselliğini kontrol eder, motor supap ayarları, mazot pompası ayarları ve motor kompresyon değerlerini kaydeder.
				G.4.4	Araç sızdırmazlık kontrolü için ilgili test prosedürünü uygular.
				G.4.5	Kokpit bölgesi fonksiyonlarını (lambalar, silecekler, sinyaller) denetler.
		G.4.6	İlgili araç ve gereçleri kullanarak katalitik konverter testini gerçekleştirir.	G.4.6	İlgili araç ve gereçleri kullanarak egzoz kirlilik (duman, is) ve egzoz emisyon testini gerçekleştirir.
				G.4.7	Deneme sürüşü öncesi aracı diagnoz cihazı ile kontrol ederek var olan hataların düzeltilmesini sağlar.
				G.4.8	Motor güç testi kapsamında aracı sabit döner makaralar üzerinde hızlandırarak motordan tekerleğe iletilen gücü ölçer.
		G.5	Motor güç testi işlemlerini gerçekleştirmek	G.5.1	Tekerleklerden alınan gücü ölçmek için tekerlekler üzerindeki güç kaybını belirleyerek aktarma organlarının uygunluğunu tespit eder.
				G.5.2	Motorun döndürme momentini (torkunu) tekerlekler üzerinden ölçer.
				G.5.3	

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
H	Tecrübe sürüşü test işlemlerini gerçekleştirmek (devamı var)	H.1	ABS, EBS, ASR ve savrulma (ESP) test işlemlerini gerçekleştirmek	H.1.1	ASR sisteminin mekanik ve elektrik bağlantılarının uygunluğunu tespit etmek için ıslak zeminde yapılan kalkışta, aracın kaymadan, patinaj çekmeden yol tutuşunu sağlayıp sağlamadığını kontrol eder.
				H.1.2	Talimatlarda belirtilen çeşitli hızlarda mevsim ve yol koşullarında frenleme yaparak ABS, ASR ve EBS sistemlerini kontrol eder.
				H.1.3	Araç dönerken direksiyon hakimiyetini ve araç gidişatını gözlemler.
		H.2	Tutuş seyir kontrollü test işlemlerini gerçekleştirmek	H.2.1	Seyir esnasında düz yolda direksiyon simidinin konumunun gidiş ile uyumunu test eder.
				H.2.2	Hızlanmadan sonra serbest gidiş, kapı ve pencerelerin rüzgâr sesini test eder.
				H.2.3	Düz yolda frenleme yapıldığında, aracın tüm lastiklerinin frenleme durumlarını, fren izlerine bakarak kontrol eder.
		H.3	Bozuk yol test işlemlerini gerçekleştirmek	H.2.4	El freni ile normal seyrde ve viraj dönme sırasında frenleme yapıldığında, tüm lastiklerin frenleme durumlarını, fren izlerine bakarak kontrol eder.
				H.3.1	Bozuk yolda sürüş yaparak rotaları, amortisörleri ve aracın bozuk yol şartlarındaki durumunu kontrol eder.
				H.3.2	Kolluk ve raf sesleri ile kaporta saclarının esneme seslerini tespit eder.
		H.4	Burkulma testi işlemlerini gerçekleştirmek	H.4.1	Aracın karoser burkulmasını gözlemleyerek, kaynaklı parçaların uygunluğunu test eder.
				H.4.2	Araç üzerine montajı yapılan parçalar hakkında (kapıları durumu, bagaj kapakları, motor kaputunun işleme durumu, cam yapıştırma işleminin uygunluğu) bilgi edinir.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
H	Tecrübe sürüşü test işlemlerini gerçekleştirmek	H.5	Hız kontrol test işlemlerini gerçekleştirmek	H.5.1	Arka aksı boş silindir üzerine çıkarır.
				H.5.2	Tüm vites geçişlerini kontrol eder.
				H.5.3	Debriyaj sisteminin uygunluğunu kontrol eder.
				H.5.4	Yanlış devir ikazının çalışıp çalışmadığını kontrol eder.
				H.5.5	Aktarma organlarının ses seviyelerini ve birbirleri ile etkileşimlerinin uygunluğunu kontrol eder.
				H.5.6	Hız sabitleme ve şanzıman devir aralıklarının kontrolünü yapar.
				H.5.7	Turbo şarj sisteminin ses ve kaçak kontrolünü yapar.
		H.6	Diagnoz testlerini gerçekleştirmek	H.5.8	Yardımcı frenleme sistemi ve retarderin kontrolünü yapar.
				H.6.1	Otomatik şanzıman kontrollerini (vites ve hız değişikliklerine uyum) ve tork konvertörünün kaçak kontrollerini gerçekleştirir.
				H.6.2	Motor sıcaklığı, havalandırma ventili, defroster ve kızdırma sistemi türünden ekipmanların kontrolünü yapar.
				H.6.3	Klima sistemi testi kapsamında, kokpit, yolcu ve dış hava sıcaklıklarının kontrolünü yapar.
				H.6.4	Hararet oluşturun, motor ısınma ilgili soğutma sisteminin, uyarı sensörlerinin ve vantilatörün ilgili kademede devreye girip girmediğini kontrol eder.
				H.7.1	Ön düzen donanımlarının ve aktarma organlarının ses durumunu kontrol eder.
		H.7	Görsel ve işitsel kontrolleri gerçekleştirmek	H.7.2	Araç içerisindeki donanımların ses düzeylerinin kontrolünü yapar.
				H.7.3	İç ve dış aydınlatma, silecekler, aynalar ve ön cam kontrollerini gerçekleştirir.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
I	Test sonrası işlemleri gerçekleştirmek	I.1	Test işlemi biten araçla ilgili işlemleri gerçekleştirmek	I.1.1	Yağ, su, hidrolik türünden akışkanların seviye kontrollerini yapar.
				I.1.2	Araç fren sistemi kontrollerini gerçekleştirir.
				I.1.3	Direksiyon hidroliği, yakıt sistemi ve motor bölgesinin boru ve hortum bağlantı noktaları ile araç üzerindeki diğer filtre, boru ve hortumların sızdırmazlık kontrollerini yapar.
				I.1.4	Genel süspansiyon sistemi testi kapsamında amortisör kovanları, somun tapaları ve körüklerin kontrollerini gerçekleştirir.
				I.1.5	Hava kurutucu sistemin testi dahilinde basınçlı hava tesisatının kontrolünü yapar.
				I.1.6	Herhangi bir problem halinde aracı tekrar ilgili imalat birimine teslim eder.
	Test sonrası işlemleri gerçekleştirmek	I.2	Test işlemi esnasında kullanılan alet, cihaz, donanım ve ekipmanlar ile ilgili işlemleri gerçekleştirmek	I.2.1	Diagnoz cihazının ilgili yazılımlarının periyodik olarak güncellenmesini sağlar.
				I.2.2	Fren test cihazının gereken güncellemelerinin ve kalibrasyon işlemlerinin gerçekleştirilmesini sağlar.
				I.2.3	Isı ölçüm cihazının kalibrasyon periyotlarını denetler ve gerekli durumda kalibrasyon işleminin yapılmasını sağlar.
				I.2.4	Takometre kalibrasyon periyotlarını takip eder ve gerekli durumlarda kalibrasyon işleminin gerçekleştirilmesini sağlar.
	Gerekli raporlama işlemlerini gerçekleştirmek	I.3	Gerekli raporlama işlemlerini gerçekleştirmek	I.3.1	Tecrübe sürüşü dönüsünde tespit edilen bir arıza varsa diagnoz desteği ile bu arızaların raporlamasını yapar.
				I.3.2	Gerekliyse tamir bildirisi veya iş emri açar.
				I.3.3	ABS ve fren test protokollerini hazırlar.
				I.3.4	Aracın tekrar tecrübe sürüşü gerektirip gerektirmediğine karar verir ve ilgili tecrübe sürüşünü gerçekleştirir.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
J	Mesleki gelişim faaliyetlerini yürütmek	J.1	Eğitim planlaması ve organizasyon çalışmalarını gerçekleştirmek	J.1.1	Eğitim ihtiyaçlarını ilgili birimlerden alır ve değerlendirir.
				J.1.2	Periyodik ve bir defaya özgü eğitimleri zaman planlaması açısından değerlendirir.
		J.2	Bireysel mesleki gelişim konusunda çalışmalar yapmak	J.2.1	Mesleki ve kişisel gelişim için gerekli araştırma faaliyetlerini gerçekleştirir.
				J.2.2	Ağır vasıta imalatı ve yeni teknolojiler ile ilgili gelişmeleri takip eder.
		J.3	Asklarına ve diğer çalışanlara mesleki eğitimler vermek	J.3.1	Bilgi ve deneyimlerini birlikte çalıştığı kişilere aktarır.
				J.3.2	Ağır vasıta tecrübe sürüşüyle ilgili temel seviyede bilgilendirme ve eğitimleri uygular.

3.2. Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipman

1. Anahtar takımı
2. Araç onarım takımları
3. Bezler, emici malzemeler
4. Bilgi ve değeriendirme formları
5. Bilgisayar
6. Çekici araçlar
7. Çeşitli ağır vasıtalar
8. Çeşitli borular
9. Çeşitli filtreler
10. Çeşitli iş makineleri
11. Çeşitli motorlu el aletleri
12. Çeşitli temizlik aparatları
13. Çeşitli temizlik malzemeleri
14. Diyagnoz cihazı
15. Elektrik kabloları
16. Halat ve zincirler
17. Isı-ölçer
18. Işıldak
19. İşaretleme kalemleri
20. Kalite formları ve rapor taslakları
21. Kişisel koruyucu donanım (baret, koruyucu burunlu ayakkabı, eldiven, gaz maskesi,kulak tıkacı, siperlik, toz gözlüğü, toz maskesi, koruyucu elbise)
22. Kontrol kalemi
23. Kriko
24. Krokiler
25. Kulak koruyucuları
26. Kullanım kılavuzları
27. Kumpas
28. Makaralar
29. Makine yağı
30. Manometre
31. Mastarlar
32. Matkap
33. Mobil vinç
34. Motor yağı
35. Multimetre
36. Pompa
37. Rulman
38. Segman
39. Teknik resimler
40. Telsiz
41. Temel el aletleri

42. Temizlik malzemeleri
43. Termometre
44. Tiner
45. Voltmetre
46. Yağ çözücü maddeler
47. Yağdanlık

3.3. Bilgi ve Beceriler

1. Acil durum bilgisi
2. Analitik düşünme becerisi
3. Basit ilk yardım bilgisi
4. Bilgisayar bilgisi
5. Çalışma alanı düzenleme becerisi
6. Çalışma ve kontrol prosedürleri bilgisi
7. Çevre koruma uygulamaları bilgisi
8. Donanım ve araçların kullanımı bilgi ve becerisi
9. El becerisi
10. Elleçleme, taşıma ve sabitleme donanımları kullanım becerisi
11. İş sağlığı ve güvenliği bilgisi
12. İşlem dokümantasyonu ve çeşitli teknik spesifikasyonlar bilgisi
13. İşyerine özgü kural ve çalışma prosedürleri bilgisi
14. Kalite güvence sistemleri bilgisi
15. Kalite kontrol metotları bilgisi
16. Katalog okuma bilgisi ve yorumlama becerisi
17. Kontrol ve uygulama teknikleri bilgi ve becerisi
18. Malzeme ve süreç tanımlama kodları bilgisi
19. Mesleki terim bilgisi
20. Öğrendiğini aktarabilme becerisi
21. Öğrenme ve geliştirme becerisi
22. Öğretim teknikleri bilgisi
23. Sözlü ve yazılı iletişim becerisi
24. Teknik resim bilgisi
25. Temel çalışma mevzuatı bilgisi
26. Temel çevre koruma standartları bilgisi
27. Temel elektrik bilgisi
28. Temel elektronik bilgisi
29. Temel geometri bilgisi
30. Temel hidrolik bilgisi
31. Temel malzeme bilgisi
32. Temel motor bilgisi
33. Temel pnömatik bilgisi
34. Temel üretim süreçleri bilgisi
35. Test ekipman ve gereçlerinin kullanım bilgi ve becerisi

36. Ulusal kalite yönetmelikleri-teknik standartlar bilgisi
37. Üretim ve montaj işlemleri bilgisi
38. Yangın, yangın önleme ve yangınla mücadele bilgisi
39. Zamanı iyi kullanma becerisi

3.4. Tutum ve Davranışlar

1. Amirlerine doğru bilgiyi zamanında aktarmak
2. Arızalı test ekipmanının onarılmasını sağlamak
3. Çevre, kalite ve İSG kurallarını benimsemek
4. Gerekli ve acil durumlarda donanımın çalışmasını durdurmak
5. Göreviyle ilgili yenilikleri izlemek ve uygulamak
6. Görevleriyle ilgili gerekli durumlarda inisiyatif almak
7. Grup toplantılarına etkin şekilde katılmak
8. İşletme kaynaklarının kullanımı ve geri kazanım konusunda duyarlı olmak
9. İşyeri hiyerarşi ilişkisine uygun hareket etmek
10. Kaynak kusurlarını kontrol altına almak
11. Kendi ve diğer kişilerin güvenliğini gözetmek
12. Kendini geliştirme konusunda istekli olmak
13. Korunması gereken malzeme ve gereçlerin korunmasını özenle yapmak
14. Mesleki gelişim için araştırmaya istekli olmak
15. Olumsuz çevresel etkileri belirlemek
16. Öğrendiğini aktarmaya istekli olmak
17. Programlı ve düzenli çalışmak
18. Risk faktörleri konusunda duyarlı davranmak
19. Son kontrolleri dikkatle uygulamak
20. Sorumluluklarını bilmek ve yerine getirmek
21. Süreç kalitesine özen göstermek
22. Talimat ve kılavuzlara harfiyen uymak
23. Tehlike durumlarını dikkatle algılayıp değerlendirmek
24. Temizlik, düzen ve işyeri tertibine özen göstermek
25. Test ekipmanı ve aracın durumunu dikkatle denetlemek
26. Test ekipmanı ve araç test hazırlıklarını dikkatli şekilde gerçekleştirmek
27. Test ekipmanını ve aracı özenle kullanmak
28. Vardiya değişimlerinde doğru iletişim kurmak ve bilgi aktarmak
29. Yetkisinde olmayan kusurlar hakkında ilgilileri bilgilendirmek

4. ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE BELGELENDİRME

Ağır Vasıta Tecrübe Sürücüsü (Seviye 5) meslek standardını esas alan ulusal yeterliliklere göre belgelendirme amacıyla yapılacak ölçme ve değerlendirme, gerekli şartların sağlandığı ölçme ve değerlendirme merkezlerinde yazılı ve/veya sözlü teorik ve uygulamalı olarak gerçekleştirilecektir.

Ölçme ve değerlendirme yöntemi ile uygulama esasları bu meslek standardına göre hazırlanacak ulusal yeterliliklerde detaylandırılır. Ölçme ve değerlendirme ile belgelendirmeye ilişkin işlemler 30/12/2008 tarihli ve 27096 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mesleki Yeterlilik, Sınav ve Belgelendirme Yönetmeliği çerçevesinde yürütülür.